

Sygn. akt I ACz 1524/16

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSA Krzysztof Sobierajski

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.

przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T.

o zapłatę

na skutek zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 6 czerwca 2016 roku, sygn. akt IX GNc 1073/15

postanawia

1. oddalić zażalenie,

2. sprostować oczywistą omyłkę zawartą w komparycji zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że w miejsce dwukrotnego oznaczenia dat „6 czerwca 2015 roku” wpisać oznaczenia „6 czerwca 2016 roku”.

Sygn. akt I ACz 1524/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił wniosek strony pozwanej o zwolnienie od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości. W uzasadnieniu wskazał, że strona pozwana złożyła wniosek o zwolnienie z całości kosztów sądowych z uwagi, iż nie może ich ponieść ze względu na trudną sytuację finansową przywołując przy tym nowe okoliczności przemawiające za zwolnieniem, jednak ich nie przytaczając. Zauważył, że strona pozwana nie przedłożyła żadnych dokumentów obrazujących jej sytuację finansową. Sąd powołując art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wskazał, że zawarte we wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych twierdzenia o braku dostatecznych środków finansowych nie zostały potwierdzone żadnymi dokumentami, a brak ten uniemożliwia dokonanie rzetelnej oceny złożonego wniosku. W związku z tym uznał, że warunek rzetelnego zobrazowania faktu nieposiadania przez stronę wnioskującą o zwolnienie od kosztów sądowych aktywów, które może przeznaczyć na opłacenie kosztów sądowych, nie został spełniony.

Strona pozwana złożyła zażalenie na powyższe postanowienie wnosząc o jego zmianę poprzez zwolnienie jej od kosztów sądowych. Zarzuciła rozstrzygnięciu Sądu I instancji naruszenie art. 103 § 1 w zw. z art. 112 pkt 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez brak wezwania jej do przedłożenia dokumentów obrazujących jej sytuację finansową i uznanie, że nie wykazała ona, że doszło do znacznego pogorszenia jej sytuacji finansowej. W uzasadnieniu strona pozwana zaznaczyła, że nie dysponuje wiedzą, jakie dokumenty mogą być uznane przez Sąd jako właściwe do wykazania pogorszenia się jej sytuacji finansowej, w związku z czym Sąd Okręgowy winien dokładnie określić, jakie dokumenty powinna wskazać. Do zażalenia strona pozwana dołączyła dokumentację mającą wspierać jej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, w tym sprawozdanie finansowe za rok 2015.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do zapisu art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Na stronie pozwanej ciążył zatem obowiązek udowodnienia nieposiadania środków na opłacenie kosztów sądowych. Tymczasem składając wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych strona pozwana podniosła, że nie jest w stanie ponieść tych kosztów z uwagi na jej sytuację finansową a jej kolejny wniosek uzasadniony jest nowymi okolicznościami, które nie występowały podczas składania przez nią wcześniejszego wniosku. Wspierając w taki sposób wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych będąca osobą prawną strona pozwana, podlegającą rygorowi określonemu w przywołanym przepisie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nie podolała obowiązkowi wykazania, że nie ma dostatecznych środków na uiszczenie kosztów sądowych w sprawie, na co trafnie zwrócił uwagę Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

Odnosząc się do argumentacji strony pozwanej zawartej w złożonym zażaleniu wskazującej, że Sąd I instancji poprzez brak wezwania jej do przedłożenia dokumentów obrazujących jej sytuację finansową i uznanie, że nie wykazała ona, że doszło do znacznego pogorszenia jej sytuacji finansowej naruszył przywołany art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych należy zauważyć, że Sąd Okręgowy nie był, inaczej niż w przypadku regulacji odnoszącej się do osób fizycznych zawartej w art. 102 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, obowiązany do zastosowania postępowania naprawczego, o którym mowa w art. 130 § 1 k.p.c. Obowiązek przewodniczącego, w przypadku wniosku złożonego przez osobę prawną na podstawie art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wezwania do uzupełnienia braków formalnych wniosku na podstawie art. 130 § 1 k.p.c. poprzez złożenie dokumentów aktualizuje się jedynie w sytuacji, gdy osoba prawna nie wskaże jakichkolwiek informacji uzasadniających wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych (zob. postanowienie SN z dn. 18.01.2013 r., IV CZ 144/12, Lex nr 1293823). W sytuacji, gdy podmiot ubiegający się o zwolnienie od kosztów sądowych przedstawił osnowę wniosku, lecz niepełną, albo nie powołał dowodów na poparcie każdej z okoliczności objętej osnową, wyłączone jest wszczęcie postępowania naprawczego z art. 130 § 1 k.p.c. (zob. P. Feliga „Komentarz do art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych”, stan prawny na dzień 1.07.2015 r., Lex). Strona pozwana w złożonym wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych po pierwsze zwróciła uwagę, że nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych w sprawie, z uwagi na jej sytuację finansową a po drugie podała, że wystąpiły nowe okoliczności, które uzasadniają zwolnienie jej od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych. Tym samym strona pozwana nakreśliła osnowę wniosku, jednak w sposób niewystarczający i nieskuteczny wykazała, iż nie ma dostatecznych środków na uiszczenie kosztów sądowych. W rezultacie złożony przez nią wniosek nie należy do kategorii tych, które podlegają postępowaniu naprawczemu z powodu braku informacji wspierających wniosek o zwolnienie nie od kosztów sądowych pozwalających na jego uwzględnienie.

Oddalony zaskarżonym postanowieniem wniosek strony pozwanej o zwolnienie od kosztów sądowych był kolejnym złożonym przez nią w sprawie. Składając poprzedni wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych strona pozwana została wezwana o jego uzupełnienie przez przedłożenie wymienionych w wezwaniu dokumentów, jednak w zakreślonym terminie nie ustosunkowała się do tego wezwania, co skutkowało zwrotem wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Krytycznie należy odnieść się do twierdzenia strony pozwanej zawartego w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, że Sąd I instancji winien wskazać, w wezwaniu o uzupełnienie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, jakie dokumenty powinna ona przedłożyć na poparcie jej wniosku. Zarządzenie bowiem w przedmiocie wezwania do usunięcia braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie przedstawienia dowodów na poparcie okoliczności uzasadniających wykazanie, iż osoba prawna nie ma dostatecznych środków na uiszczenie kosztów sądowych, powinno ograniczyć się do przytoczenia sformułowań ustawy. Nie jest rolą sądu zastępowanie strony w wykonaniu nałożonego na nią ciężaru wykazania braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów sądowych (por. P. Feliga „Komentarz do art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych”, stan prawny na dzień 1.07.2015 r., Lex).

Na marginesie należy zauważyć, że dokumentacja przedłożona przez stronę pozwaną do zażalenia, nie wskazuje jednoznacznie, iż zasługuje ona na zwolnienie od kosztów sądowych. Z bilansu spółki na koniec roku 2015 wynika, że jej kapitał zapasowy wynosił 2.303.951,91 zł, ze sprawdzenia finansowego za rok 2015 wynika, że strona pozwana dysponowała środkami pieniężnymi w wysokości 637.801,30 zł a na podstawie sprawozdania zarządu można stwierdzić, że pozwana spółka na koniec 2015 roku zatrudniała 3 pracowników. W takiej sytuacji powoływana przez stronę pozwaną strata w wysokości 5.284.610,13 zł, gdy spółka nadal działa, w kontekście konieczności wydatkowania kwoty 2.067 zł tytułem opłaty sądowej od zażalenia na postanowienie o odrzuceniu zarzutów od nakazu zapłaty, nie może być uznana za kwotę niemożliwą do wygospodarowania, nawet biorąc pod uwagę trudną sytuację finansową strony pozwanej.

Wobec powyższego należało przyjąć, że argumentacja żalącego wskazującego, że Sąd I instancji w sposób nieuprawniony oddalił jej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, bez uprzedniego wezwania jej o usunięcie jego braków na podstawie art. 130 k.p.c., jest nietrafna. W konsekwencji Sąd Apelacyjny w Krakowie działając na zasadzie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w pkt 1 postanowienia oddalił zażalenie strony pozwanej. W pkt 2 orzeczenia Sąd Apelacyjny sprostował na podstawie art. 350 § 1, 2 i 3 k.p.c. oczywistą omyłkę w zakresie dat zawartych w komparycji zaskarżonego postanowienia. Nie budzi bowiem wątpliwości, że zaskarżone postanowienie zostało wydane w roku 2016, a nie jak omyłkowo wskazano w roku 2015.